

Univerzita Hradec Králové Pedagogická fakulta

**Pedagogická fakulta
Univerzita Hradec Králové**

Hodnocení bakalářské práce

Posudek vedoucí práce

Jméno autora: Šedivá Tereza

Název práce: *Dopady výkonu trestu odnětí svobody na rodinu*

Vedoucí práce: Mgr. Gabriela Caltová Hepnarová, Ph.D.

Téma práce je velmi aktuální, souvisí především s praxí studovaného oboru, v odborné literatuře je mu věnována malá pozornost. Tomu následně odpovídá i menší zastoupení pomáhajících organizací, které by se cíleně věnovaly pomoci rodinám.

Cíl celé práce není explicitně uveden. Směr úvah a hlavní sledovaný cíl práce jsou implicitně nastíněny v úvodním odstavci. Z něj je patrné, že se práce jako celek zaměřuje na dopady výkonu trestu odnětí svobody na život rodiny. Tomuto směřování odpovídá i obsahová struktura práce.

Autorka si stanovila a definovala výzkumný problém v tomto znění: *V jakých oblastech se projeví vlivy výkonu trestu odnětí svobody na rodinu?*(str. 39) Na jeho základě definovala tyto tři hlavní výzkumné otázky: *Jaké vlivy může mít VTOS jednoho rodinného člena na mezilidské vztahy v rodině?; Jaké dopady VTOS jednoho rodinného člena se mohou projevit vně rodiny?; Jaké důsledky má VTOS jednoho rodinného člena v sociálním prostředí rodiny?* (str. 39). Cílem empirického šetření bylo zjistit a popsat možné dopady na rodinu, které mohou nastat v případě, kdy jeden z rodinných členů je ve VTOS (str. 39).

První část práce představuje úvod do problematiky rodinného života, autorka nastiňuje základní dělení rodiny dle vybraných kritérií, věnuje se funkcím rodiny a výchově v kontextu působení negativních vlivů. Oceňuji, že se autorka snaží poznatky vztahovat k tématu a nejde pouze o vyjmenování funkcí. Část pojednávající o výchově nejprve představuje vybrané definice a pohledy na výchovu a následně se autorka zabývá možným cílem výchovy a složkami výchovy. Tato část práce je méně kompaktní, představuje prvotní vstup do tématu, ale nepodařilo se texty dobře provázat. Je patrné, že cílem závěrečné části druhé kapitoly má být obrat pozornosti k negativním vlivům uvnitř rodiny, ale celkově se text spíše vzdaluje tématu, než že by jej sytil.

Druhá kapitola rámcově seznamuje s výkonem trestu odnětí svobody. Autorka zde v základních rysech představuje systém věznic, práva a povinnosti odsouzených. Věnuje se však také negativním jevům a dopadům uvěznění, které již mohou přímo formovat podobu dopadů uvěznění na rodinu.

Až třetí kapitola práce je již přímo zaměřena na dopady trestu odnětí svobody na rodinu. Oceňuji propojení tématu s koncepty sociálního fungování a životních situací, které jsou pro popis situace rodiny dobře využitelné. Autorka tímto způsobem dobře vyřešila absenci vhodných zdrojů. Zvolenému tématu se věnuje v literatuře jen velmi malá pozornost. Třetí kapitola přináší i výstupy méně známých zahraničních výzkumů, které se tématu věnují. Za zdařilé považuji rozdělení dopadů na dopady pro partnery odsouzených a jejich děti. Text práce tak přesněji cílí na specifické problémy, kterým čelí jednotliví členové rodiny. Popis dopadů VTOS (výkon trestu odnětí svobody) na děti je propojen s poznatky o ohrožených dětech či konceptem At – risk Youth.

Čtvrtá kapitola se zaměřila na popis možností posilování vztahů mezi uvězněným a jeho rodinou. Poněkud nesourodě je do této části zařazen i oddíl popisující program zacházení, vzhledem k zaměření práce by postačilo hlouběji rozpracovat část věnující se utváření vztahů ve vnějším prostředí.

Pátá kapitola představuje **projekt výzkumného šetření**. Autorka zde nastiňuje cíl výzkumné části práce, vědeckovýzkumný problém práce a vědeckovýzkumné otázky (str. 39 -40). Výzkumný vzorek byl zvolen v souladu s tématem a autorce práce se podařilo získat pro výzkum deset respondentů ze tří rodin. Provedené rozhovory reflektovaly předem připravené okruhy témat, které navazovaly na výzkumné otázky. Své výstupy autorka představila za pomoci čtyř kategorií. Popis kategorií není pojat nejvhodněji, ale stále je možné takto prezentované výstupy akceptovat.

Práce se zdroji je slabším místem práce, ale považuji ji ještě za přijatelnou. Některé části práce čerpají ve větší míře jen ze zákona. V textu dílčích částí práce je zastoupeno méně zdrojů, autorka tak jednotlivá témata provazuje především s hlavním vybraným zdrojem a v menší míře jej diskutuje s dalšími zdroji. Oceňuji však, že se autorka práce pustila do vyhledávání zdrojů, které téma reflektují. Téma je na okraji zájmu a práce se zdroji tím byla poznamenána.

Jazyková a formální stránka práce je menší ale stále přijatelná. Místy ztrácejí věty formální tón. Obsahově jsou texty teoretických kapitol, méně kompaktní, ale stále ještě přijatelné.

Celkově lze říci, že se autorka pustila do zpracování velmi náročného tématu, kterému se věnuje méně zdrojů a také v praxi je toto téma méně řešenou problematikou. To se odrazilo i ve struktuře kapitol, které z větší části popisují související okolnosti uvěznění a života rodiny. Přes tyto nedostatky považuji práci za přijatelnou. Celkově autorka prokázala schopnost vyhledat relevantní zdroje a pracovat s nimi, chybějící literaturu kompenzovala ukotvením textů v konceptech, které mají bezprostřední souvislost s tématem (sociální fungování, životní situace, ohrožené děti). Autorka také prokázala schopnost navrhnout a realizovat výzkumné šetření, které odpovídá požadavkům.

Práci s výhradami, které uvádím výše, doporučuji k obhajobě.

Navrhované hodnocení: A B C D E F

Konkrétní náměty, připomínky nebo otázky vyžadující doplnění u obhajoby:

1. Výstupy Vašeho výzkumu ukazují enormní zátěž, kterou nesou partnerky uvězněných, můžete se pokusit navrhnout a popsat program, který by mohl ženám pomoci situaci zvládat, kdo by měl takový program nabízet? Mohl by mít program virtuální podobu? Byl by i v takové formě přínosem?
2. Představte několik vybraných organizací či programů, které se v praxi věnují rodinám uvězněných osob.

26. 4. 2021

Mgr. Gabriela Caltová Hepnarová Ph.D.